

KURSOKONFERENCJA SĘDZIOWSKA

9-11 maja 2025

SYMULACJE

poziom zaawansowany

Jeśli nie zaznaczono inaczej, to problemy dotyczą zawodników wysokiej klasy i gra odbywa się w meczu.

UWAGA:

1. Zawodnicy-aktorzy (jeśli nie zaznaczono inaczej) nigdy nie korzystają z prawa do zaakceptowania zapowiedzi poza kolejnością lub odzywek niewystarczających.
2. Zawodnik-aktor postawiony przed wyborem następstw wykroczenia, zanim podejmie decyzję, zawsze chce usłyszeć od sędziego wszystkie możliwości.

1	♠ K105										
N/nikt	♥ A52										
	♦ J6										
	♣ Q10853										
♠ J4	<table border="1"><tr><td></td><td>N</td><td></td></tr><tr><td>W</td><td></td><td>E</td></tr><tr><td></td><td>S</td><td></td></tr></table>		N		W		E		S		♠ 983
	N										
W		E									
	S										
♥ Q964		♥ K107									
♦ A1097		♦ Q8432									
♣ 642		♣ A9									
	♠ AQ762										
	♥ J83										
	♦ K5										
	♣ KJ7										

W	N	E	S
	pas	pas	1 ♠
pas	2NT	pas	4 ♠
pas...			

- a) **WE** w trakcie rozważania deklaracji rozgrywającego, po przyjrzeniu się jego kartom, odnajdują w nich trzeciego kiera. **S** nalega, że skoro obrońcy jeszcze nie zaakceptowali jego deklaracji, powinien móc po prostu poprawić swoją zagrana kartę.
- b) **WE** zgadzają się z deklaracją. Gracze zaczynają grać rozdanie nr **3**, **S** otwiera w nim licytację, po czym **W** zwraca uwagę, że w poprzednim rozdaniu nie zgadza mu się łączna liczba kierów.
- c) Jak w przypadku b), ale zwrócenie uwagi następuje w drugim okrażeniu licytacji w rozdaniu nr **3**.

Ćwiczenie 2

2	♠ 753		
E/NS	♥ KJ43		
	♦ A63		
	♣ 972		
♠ AK94		♠ QJ10	
♥ Q62		♥ 987	
♦ J1087		♦ Q9	
♣ 86		♣ J10543	
	♠ 862		
	♥ A105		
	♦ K542		
	♣ AKQ		

W	N	E	S
		pas	1NT
pas	3NT	pas	pas
pas...			

- a) **S** otwiera licytację 1NT. **W** wciąż porządkuje karty i przypadkowo upuszcza na stół ♥Q. TD!
- b) Jak w wariancie a), ale ♥Q była odwrócona koszulką do dołu – ktoś wcześniej źle schował karty. Wszyscy ją zobaczyli, TD!
- c) Jak w wariancie a), ale **E** nie zdążył jeszcze rozpocząć licytacji. TD!

W każdym z wariantów, dodatkowo:

- po zakończeniu licytacji, przy pierwszym wiście i wyłożeniu dziadka, para **EW** zarzuca **N**, że zalicytował 3NT dzięki wiedzy o położeniu ♥Q,
- w wariantach b) i c): para **EW** po zakończeniu rozdania ma pretensje, że rozgrywający zagrał na ujawniony odsłoniętą kartą impas kierowy (**EW** ściągnęły cztery piki i zagrały w trefla).

Ćwiczenie 3

3	♠ 765		
S/WE	♥ 7652		
	♦ AK4		
	♣ Q109		
♠ KQJ		N	♠ A1098
♥ 8		W	♥ Q43
♦ 98765		E	♦ QJ10
♣ 5432		S	♣ 876
	♠ 432		
	♥ AKJ109		
	♦ 32		
	♣ AKJ		

S rozgrywa kontrakt 4♥. Obrońcy ściągają 3 lewy pikowe i odchodzą karem. Rozgrywający bierze w stole, ściągając ♥A, wraca do stołu treflem i zagrywa ♥5. **E** dokłada blotkę.

- Rozgrywający odłącza od ręki ♥K w taki sposób, że jest on widoczny dla lewego obrońcy. Następnie orientuje się, że karty skleiły mu się przy wyciąganiu i przyłącza je z powrotem do ręki.
W tym czasie **W** zdążył już, do w swoim mniemaniu zagranych ♥K, dłożyć blotkę karo.
Rozgrywający, widząc to, chce zagrać do lewy ♥J, na co nie chcą zgodzić się obrońcy. TD!
- Rozgrywający odłącza od ręki ♥K i wykonuje nim szerokie ruchy, ujawniając tę kartę obu obrońcom.
Jeśli sędzia spyta o przyczynę, **S** stwierdzi, że rozliczał ujawnione punkty i zaczął bezwiednie wskazywać kartą, którą początkowo chciał zagrać, zgrane lewy.
W, myśląc, że ♥K został zagrany, dokłada do tej lewy blotkę karo.
Rozgrywający, widząc to, chce zagrać do lewy ♥J, na co nie chcą zgodzić się obrońcy. TD!
- Rozgrywający położył na stole ♥J, a następnie, praktycznie od razu, podmienił go na ♥K.
Gdy **W** dłożył do lewy blotkę karo, **S** przywołuje sędziego, chcąc wymienić z powrotem zagrana kartę.
Spytany stwierdzi, że przecież zna przepisy i skoro najpierw zagrał do tej lewy **Waleta**, to nie powinien był móc go zamienić na **Króla**.

Odpowiedzi do ćwiczeń 1-3

Ćwiczenie 1 – fałszywy renons

- a) Rozgrywka ustała ze złożeniem deklaracji. Fałszywy renons, zgodnie z przepisem **63A3**, uprawomocnił się. A zatem – nie poprawiamy go, a obrońcom należy się automatyczne przekazanie lew zgodnie z przepisem **64A1**.
Wynik osiągnięty „przy stole” uwzględnia lewę z fałszywym renonsem wziętą przez rozgrywającego oraz jego roszczenie dotyczące kolejnych lew. Jako że było ono prawidłowe, od wynik 10 lew odejmujemy lewę ósmą (wziętą przez rozgrywającego) i jedną z kolejnych lew, które byłyby przez niego wzięte zgodnie z jego roszczeniem.
Łącznie, wynik to: 8 lew.
- b) Należy pamiętać, że moment zgłoszenia przez stronę **EW** zapowiedzi w kolejnym rozdaniu jest istotny nie tylko w problemach dotyczących spornych roszczeń i zrzeczeń – jest również momentem, po którym niewykraczającym nie należy się już automatyczne przekazanie lew wg przepisu **64A**.
W tym jednak przypadku, ten moment (określony w przepisie **64B4**), jeszcze nie nastąpił – tylko **S** zgłosił zapowiedź w kolejnym rozdaniu. Orzekamy zatem dokładnie tak, jak w a): 8 lew.
- c) Teraz moment z przepisu **64B4** jest już za nami – niewykraczający zgłosili zapowiedź w kolejnym rozdaniu. Nie możemy przekazać im automatycznie dwóch lew, ale musimy – zgodnie z przepisem **64C1** – wyrównać im szkodę spowodowaną nieprawidłowością.
Wynik rozjemczy uwzględniający, co wydarzyłoby się w rozdaniu, gdyby **S** nie przebił trzeciej lewy kierowej to: 9 lew.

Ćwiczenie 2 – karta odkryta w czasie licytacji (okresu licytacji)

- a) Aby zastosować przepis **24**, który dotyczy odkrycia kart w trakcie licytacji, muszą zostać spełnione dwie przesłanki:

- „licytacja” musi się już zacząć: zgodnie z definicjami, zaczyna się ona wraz z pierwszą zapowiedzią, w przeciwieństwie do „okresu licytacji”, który przepis **17** dla każdej ze stron definiuje od momentu wyjęcia kart z pudełka,
- karta musi zostać odkryta z powodu błędu gracza (preambuła przepisu **24**).

W pierwszej sytuacji, obie te przesłanki zachodzą: **S** zgłosił zapowiedź, więc licytacja się już rozpoczęła (dla obu stron!), a upuszczenie na stół karty było błędem („własnym”) gracza **W**.

Odkryta karta jest honorem, w związku z tym zastosowanie ma przepis **24B**, który mówi, że:

- ♥Q pozostaje odkryta na stole do końca licytacji.
- Partner (**E**) musi raz spasować.
- **E** zostaje ostrzeżony, że informacja wynikająca z widocznej karty jest dla niego nielegalna i nie może wpływać na jego decyzje.
- ♥Q staje się kartą przygwożdżoną po zakończeniu licytacji, co oznacza w tym przypadku, że musi zostać zagrana jako karta pierwszego wistu.

Informacja o obecności ♥Q w ręce **W** jest dla **N**-a informacją legalną, więc ma on pełne prawo przewartościować swojego króla z waletem.

- b) W tym przypadku nie została spełniona druga z przesłanek określonych w preambule przepisu **24**: odsłonięcie karty musi nastąpić „z powodu błędu gracza”. Ciężko argumentować, że **W** był w stanie jakkolwiek rozsądnie zapobiec odsłonięciu swojej karty.

Informacja o ♥Q stanowi dodatkową informację dla wszystkich obecnych przy stole i dalsze rozstrzygnięcia podejmujemy nie na podstawie przepisu **24**, na przepisu **16D**. Wymienia on, między innymi, „obejrzenie karty innego gracza przy swoim stole przed rozpoczęciem licytacji” jako jedno z „innych” źródeł dodatkowej informacji, do odkryte karty stosujemy zatem kryteria tego przepisu, a nie przepisu **16B** (dodatkowej informacji pochodzącej od partnera). Informacja taka może być wykorzystywana, ale jeśli okaże się, że miała wpływ na przebieg rozdania, sędzia ma prawo orzec wynik rozjemczy.

Po zakończeniu rozdania należałoby przeanalizować, czy – na przykład:

- informacja o ♥Q u **W** wpłynęła na licytację zawodnika **N** (prawie na pewno tak),
- informacja o ♥Q u **W** wpłynęła na rozgrywkę zawodnika **S** (prawie na pewno tak),

i na podstawie wniosków z tej analizy orzekamy wynik rozjemczy.

Oprócz tego, natomiast, nie ma żadnego „doraźnego” sprostowania: ♥Q pozostawiamy w ręce **W** (nie kładziemy jej odkrytej na stole), nie nakładamy żadnych ograniczeń w licytacji.

- c) Tym razem nie została z kolei spełniona pierwsza z przesłanek preambuły przepisu **24** – licytacja jeszcze się nie rozpoczęła. Orzekamy identycznie jak w wariantcie b).

Ćwiczenie 3 – karta zagrana

- a) W żaden sposób nie da się zakwalifikować ♥K jako zagranej karty: ani nie spełnia on warunków przepisu **45A**, ani też nie może zostać uznany za zagranego na mocy przepisu **45C2**.

Oznacza to, że blotka karo była kartą, którą gracz **W** przedwcześnie zagrał.

Sytuację tę opisuje przepis **57D**: blotka karo będzie musiała być zagrana w tej lewie, a kolejność zagrania wraca do rozgrywającego, który może zagrać w tej lewie dowolną (przepisową) kartę.

- b) Pozornie sytuacja wygląda jak w wariantcie a) – i taką samą decyzję należałoby podjąć, żeby dograć rozdanie do końca.

Istotniejsze jest jednak to, co powinno stać się po zakończeniu rozdania – i o czym sędzia powinien od razu poinformować zawodników przy stole. Należy bowiem rozważyć, czy przedwczesne dolożenie przez **W** karty nie zostało spowodowane mylącym zachowaniem rozgrywającego.

Z punktu widzenia przepisu **73E2**, zachowanie rozgrywającego spełnia wszystkie przesłanki orzeczenia rozjemczego: nie ma bezspornego brydżowego powodu, by wspomagać procesy obliczeniowe nadmierną gestykulacją, a w pozycji wymagającej od rozgrywającego „trafienia” rozkład koloru, jak najbardziej może on sobie zdawać sprawę, że każda próba nakłonienia obrońców do, choćby przypadkowego, ujawnienia mu tego rozkładu, może przynieść mu korzyść.

Pewne wątpliwości pozostawia jedynie kwestia, czy „błędny wniosek” wyciągnięty przez gracza **W** (brzmiący: „rozgrywający zagrał tego Króla”), może być nieprzepisowy, to jest: gdyby obrońca znał przepisy i poprawnie ocenił zaistniałą sytuację, wiedziałby, że Król nie został zagranym.

Składamy się do uznania, że wątpliwości te należy rozstrzygnąć na korzyść strony **WE** i orzec wynik rozjemczy, jakby rozgrywający nie dysponował informacją z ujawnionej przez **W** blotki karo.

- c) W trzecim przypadku orzeczenie wyniku rozjemczego jak w wariantcie b) jest wysoce niepraktyczne: problem bowiem rozwiązuje się z momentem podjęcia przez sędziego decyzji, czysto proceduralnej, która karta musi zostać zagrana przez rozgrywającego do spornej lewy. A jednocześnie jest to decyzja, której podjęcie jest niezbędne do kontynuowania rozgrywki.

Każda próba orzeczenia wyniku rozjemczego musiałaby prowadzić do efektywnego przerwania rozgrywki. Do tego prowadziłby przepis **72C**, **73E2**, czy też **12A1**.

Szczególnie zastosowanie tego ostatniego przepisu może się narzucać – nie ulega wątpliwości, że przepisy nie przewidują sprostowania nieprawidłowości polegającej na: „zaakceptowaniu” zmiany zagrania, a następnie próby ponownej zmiany tego zagrania.

Jakie zatem ścieżki czysto proceduralne ma do dyspozycji sędzia?

Mógłby uznać, zgodnie ze stwierdzeniem gracza **S**, że do lewy został zagranym Walet i nie można go było zamienić na Króla. Wówczas korzyść, jaką swoim nietypowym manewrem osiągnął rozgrywający, można odebrać jedynie wynikiem rozjemczym.

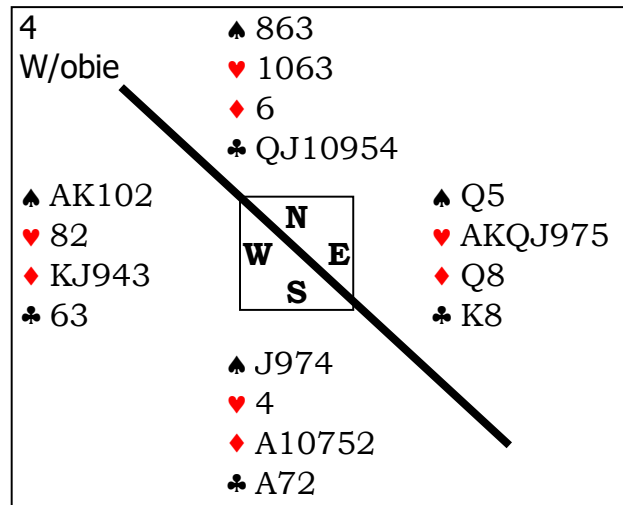
A w jaki sposób sprawić, by rozgrywka została normalnie dokończona, jednocześnie nie pozwalając na powrotną podmianę Króla na Waleta? Z pomocą może przyjść przepis **10B**: sędzia może uznać, że gracze dokonali sprostowania pierwszej nieprawidłowości (tj. próby zmiany zagranego przez **S** Waleta na Króla) – i zatwierdzić decyzję graczy w tym zakresie. Wówczas, po tak „zaakceptowanej” zmianie zagrania, karta zagrana do spornej lewy jest Król, i następnie, zgodnie z przepisem **47F2**, karty tej nie wolno już wycofać.

Dyskusyjne pozostaje natomiast, czy sędzia ma prawo zatwierdzić sprostowanie dokonane samodzielnie przez graczy, które jest niezgodne z przepisami.

Ćwiczenie 4

Gra na zasłonach.

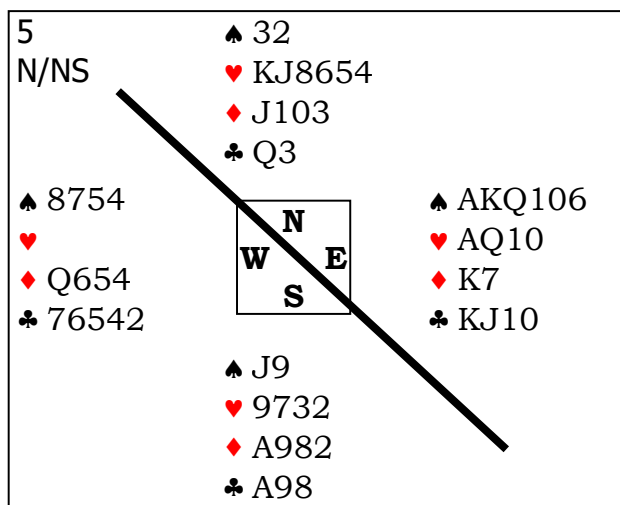
E rozgrywa kontrakt 6♥.

- S** wistuje zakrytą kartą (♦A) i otwiera zasłonę, **N** w tym czasie zdążył zawistować odkrytą ♦6. TD!
- S** wistuje odkrytym ♦A i otwiera zasłonę, **N** w tym czasie zdążył zawistować odkrytą ♦6. TD!
- S** wistuje zakrytą kartą (♦A). **W** otwiera zasłonę, **N** w tym czasie zdążył zawistować odkrytą ♦6. TD!

Ćwiczenie 5

Gra na zasłonach.

W wariantach a) i b) licytacja rozpoczyna się od:

W	N	E	S
	2♦	1♣	

- a) **N** przesunął deskę na drugą stronę zasłony, **S** woła sędziego.
Jeśli sędzia da graczowi **S** możliwość zaakceptowania odzywki niewystarczającej, ten nie zgodzi się, a **E** będzie chciał zastąpić swoje „otwarcie” kontrą.
- b) **E** sam przesunął deskę na drugą stronę zasłony, **S** woła sędziego.
Jeśli sędzia da graczowi **S** możliwość zaakceptowania odzywki niewystarczającej, ten nie zgodzi się, a **E** będzie chciał zastąpić swoje „otwarcie” kontrą.
Jeśli sędzia na to nie pozwoli, **E** postanowi spasować i licytacja przebiegnie następująco:

W	N	E	S
	2♦	pas	2♥
pas...			

- c) Licytacja rozpoczęła się od:

W	N	E	S
	(2♦)	x	

N przesunął na drugą stronę zasłony tacę z samą kontrą. Zdezorientowany **S** woła sędziego.

Po stronie zasłony **N-E** okaże się, że **N** położył kartkę z odzywką 2♦ przed sobą na stole, a nie na tacy.

Ćwiczenie 6

Gra na zasłonach.

6	♠ 109854	
S/WE	♥ A7	
	♦ K105	
	♣ K94	
♠ AJ3		♠ 72
♥ KQ83		♥ 9642
♦ 962		♦ QJ3
♣ 1053		♣ J876
	♠ KQ6	
	♥ J105	
	♦ A874	
	♣ AQ2	

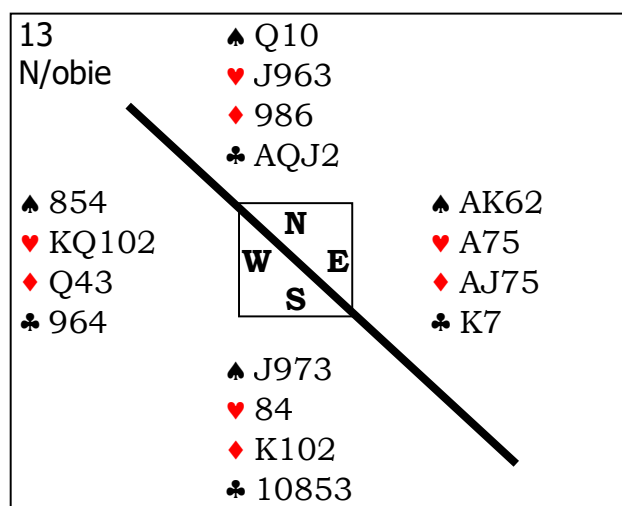
W	N	E	S
			1NT
pas	2♥	pas	2♠
pas	3NT	pas	*

N położył zapowiedź 3NT niestarannie – skrajnie po lewej stronie, częściowo zakrywając wcześniejszą odzywkę 2♥. Po przepchnięciu deski na drugą stronę, gracze **S** i **W** nie zauważyli nowej odzywki – nie przeciągnęli deski do końca, więc zapowiedź 3BA nie była dla nich widoczna. **W** i **S** są przekonani, że kontrakt to 2♠, **W** wistuje ♥K. **N** wyklada dziadka, układając piki po prawej stronie – sprawiają wrażenie, jakby były atutami.

- Po wyłożeniu dziadka, **S** zaczyna krzyczeć na partnera, domagając się powodu, dla którego nie zalicytował 3BA. Zdezorientowani gracze wzywają sędziego. Jeśli sędzia pozwoli kontynuować licytację i nie poinformuje o obowiązku pasowania – **S** zamierza zalicytować 4♠, a **W** spasować.
- Pierwszą lewę bierze ♥A. **N** impasuje ♠10, zabita ♠J przez **W**. **W** odwraca ♦9, i kolejno pojawia się ♦10, ♦W, ♦A. Czwartą lewę bierze ♥D, piątą ♦K, szóstą ♣A. W siódmej lewie **S** zagrywa ♥10 i wyrzuca ♦5 z dziadka. W ósmej lewie **S** przebija karo w dziadku i gra pika. W tym momencie **E** wzywa sędziego, bo nie rozumie, co się dzieje.

c)

W	N	E	S
	pas	2NT	pas
3♣	pas	3♠	pas
???	pas	pas	

Po przesunięciu tacy na stronę **NE**, zawodnicy zdjęli kartki z tacy z zamiarem zakończenia licytacji. To samo zrobili po swojej stronie zawodnicy **S** i **W**.

S zawistował ♣3. Po wyłożeniu dziadka, **N** zdziwił się widokiem jego kart i spytał **E**, dlaczego nie grają 3NT. **E** odparł na to, że przecież grają...

Panie sędzio! Jaki my właściwie gramy kontrakt...?

W, zmęczony, nie kojarzy, co się wydarzyło – będzie twierdził, że sprzątnął karteczki, bo zobaczył, że wróciła do nich pusta taca.

N powie, że przecież po 3♠ przyjechał z drugiej strony PAS – bo inaczej by nie proponował sprzątnięcia kartek licytacyjnych.

E jest pewien, że partner *musiał* zalicytować coś więcej, bo nie ma fitu pikowego, a licytacja była sforsowana.

Jeśli sędzia uzna, że rozgrywany ma być kontrakt pikowy, po zakończeniu rozdania **E** będzie się jeszcze domagać wyniku rozjemczego, argumentując, że pierwszy wist **S**-a sugerował, że **S** również był pewien, że rozgrywany ma być kontrakt bezatutowy.

Odpowiedzi do ćwiczeń 4-6

Ćwiczenie 4 – pierwsze wyjście na zasłonach

- a) Zgodnie z pkt. **3c(i)** przepisów obowiązujących przy grze z zasłonami, stosujemy przepis **54** jak bez zasłon – ruchoma część zasłony została podniesiona bez winy strony rozgrywającej.

Zasłona w tym wypadku pomaga sędziemu w zapobieżeniu dwóm szczególnym sytuacjom w procedurze pierwszego wyjścia poza kolejnością: utrudnia przyszłemu rozgrywającemu obejrzenie kart partnera oraz pomaga mu podjąć decyzje wynikające z przepisu 54 samodzielnie (można nawet spróbować tymczasowego zamknięcia ruchomej części zasłony).

Proponujemy graczowi **E** trzy opcje związane z wistem poza kolejnością:

- wyłożenie swojej ręki i „przerzucenie” rozgrywki na partnera (przepis **54A**),
- akceptację wyjścia poza kolejnością (przepis **54B**),
- odrzućcie wyjścia poza kolejnością (przepis **54D**).

W tym trzecim przypadku karta wyjścia poza kolejnością staje się normalną kartą przygwożdżoną, a rozgrywający już przed pierwszym wyjściem może nałożyć na **S** ograniczenia z tym faktem związane (zakaz lub nakaz wyjścia w kolor karty przygwożdżonej).

- b) Gdy **N** i **S** zawistowali odkrytymi kartami, punkt **3c(iii)** przepisów obowiązujących przy grze z zasłonami zobowiązuje sędziego do przygwożdżenia karty nieprawidłowego wyjścia, a pozostawienia karty prawidłowego wyjścia jako karty pierwszego wyjścia. Nie dajemy przyszłemu rozgrywającemu możliwości wyboru rzeczywistego rozgrywającego ani możliwości wyboru, który obrońca wychodzi po pierwszej lewy.
- c) Strona rozgrywająca podniosła ruchomą część zasłony i tylko jedna (nieprawidłowa) karta wistu została odkryta. Według punktu **3c(ii)** przepisów obowiązujących przy grze z zasłonami, **W** zaakceptował w imieniu strony rozgrywającej wyjście poza kolejnością – i to pomimo tego, że po jego stronie zasłony wszystko wyglądało prawidłowo. **E** powinien był zapobiec nieprawidłowemu wyjściu (preambuła punkt **3c** przepisów obowiązujących przy grze z zasłonami).
- Pierwsze wyjście ♦6 zostało zaakceptowane, **W** wyklada dziadka, **E** zagrywa najpierw z ręki, a pierwsza lewa kończy się w dziadku.

Ćwiczenie 5 – zapowiedzi na zasłonach

Sędzia powinien wstrzymać licytację i dowiedzieć się, czy jakakolwiek nieprawidłowość została zauważona po drugiej stronie zasłony.

- a) Zgodnie z punktem **3a(ii)** przepisów obowiązujących przy grze z zasłonami, odzywka niewystarczająca została zaakceptowana – poprzez przesunięcie przez gracza strony niewykraczającej (**N**) tacy na drugą stronę zasłony. Kolejność licytacji przypada na **S**, 1♣ pozostaje, nie ma dalszych konsekwencji.

- b) Jako że to sam **E** (gracz strony wykraczającej) przesunął tacę na drugą stronę zasłony, sytuację traktujemy identycznie jakby zasłon nie było. Stosujemy przepis **27**.

S może zaakceptować odzywkę niewystarczającą i sędzia musi o tym wspomnieć (**27A**). Akceptacja nie następuje, zatem **E** musi zalicytować przepisową zapowiedź, ale nie kontrę, którą nie jest zapowiedzią porównywalną (**27B**). Pas **E** wymusza od partnera obowiązek pasowania do końca licytacji.

Ograniczenia wistowe (przepis **26B**) pozwolą rozgrywającemu (**S**) zakazać wistującemu (**W**) wyjścia w jeden dowolnie kolor, na pierwszym wyjściu.

- c) „Otwarcie” 2♦ przez **N** ...nie zostało zgłoszone. Moment zgłoszenia zapowiedzi w przypadku gry z zasłonami jednoznacznie określa jedno z postanowień punktu **1** przepisów wówczas obowiązujących: „*uznaje się, że zapowiedź została zgłoszona, kiedy kartka zostanie umieszczona na tacy i wypuszczona z ręki*”. Położenie kartki licytacyjnej na stole obok tacy, w przeciwieństwie do gry bez zasłon, nie oznacza jeszcze zgłoszenia zapowiedzi.

Kontra gracza **E** była zatem – w świetle braku zapowiedzi – zgłoszona poza kolejnością. Normalnie, przesunięcie tacy na drugą stronę zasłony przez stronę niewykraczającą (**N**), oznaczałoby zaakceptowanie takiej kontry. Ale jest ona przecież niedozwolona (bo nie kontruje żadnej odzywki przeciwnika). Przepisy obowiązujące przy grze z zasłonami odsyłają w takiej sytuacji wprost do przepisu **35**, czyli procedury postępowania jak bez zasłon: te z kolei kierują nas do przepisu **36B4** (niedozwolonej kontry poza kolejnością). Czyli: kontrę wycofujemy, licytacja wraca do **N**. Zarówno **N**, jak i **E**, mogą zgłosić dowolne przepisowe zapowiedzi. Tylko **W** musi pasować do końca licytacji, a później jeszcze możemy mieć do czynienia z ograniczeniami wistowymi.

Skąd tak, na pozór restrykcyjne, sprostowanie, zamiast „zdroworozsądkowego” przyjęcia, że licytacja rozpoczęła się od sekwencji 2♦ - kontra i „puszczenia” jej dalej? A stąd, że skoro 2♦ nie zostało jeszcze zgłoszone, to wcale zgłoszone być nie musi. A co za tym idzie – nie można również gracza **E** zmuszać do powtórzenia swojej kontry, więc gdyby za drugim razem na drugą stronę zasłony zawędrowała zupełnie inna licytacja niż za pierwszym razem, komplikacje przekroczyłyby granicę możliwości zwykłego kontynuowania licytacji.

Ćwiczenie 6 – licytacja na zasłonach

- a) Nie zakończyła się jeszcze licytacja (przepis **22**). Ściągnięcia kartek licytacyjnych z tacy przez **S** i **W** nie można zinterpretować jako zamiaru spasowania: z ich punktu widzenia licytacja już się skończyła, nie chcieli zgłaszać PASów tą czynnością. W związku z tym stosujemy przepis **24** dotyczący odkrycia kart podczas licytacji. Karty, które zostały odkryte i leżą na stole, podlegają przepisowi **16C**. Deska z licytacją wraca na stół i licytacja jest odtwarzana. Ponieważ **S** widział karty partnera, jest zobowiązany do pasowania. **W** może licytować dowolnie. Po jego pasie **N** zostaje dziadkiem, a **W** i **E** stają się obrońcami. Zgodnie z przepisem **24E**, **K♥** u **W** zostaje przygwożdżony i stanie się kartą pierwszego wistu.
- b) W teorii wariant b) nie różni się niczym od a) – zgodnie z przepisami licytacja się nie zakończyła, wracamy do ostatniej zalicytowanej odzywki, wszystkie odkryte karty stanowią nielegalną informację dla partnera, wszyscy muszą spasować, a karty obrońców stają się kartami przygwożdżonymi. W praktyce jednak prowadzi to do sytuacji, w której rozgrywający gra przypadkowy kontrakt, operując niemal „w widne”. Celem prawa jest umożliwienie naprawy jak największej liczby rozdania, aby mogły być możliwie normalnie kontynuowane – a nie natychmiastowe przechodzenie do wyniku rozjemczego. W tym przypadku jednak nie mamy do czynienia z sytuacją, którą można skutecznie naprawić. Jaki więc wynik należy zapisać? Jeśli decydujemy się na wynik rozjemczy, to zgodnie z przepisami powinien on wynosić 40–40. Obie strony są wykraczające. Jest to jednak rozwiązanie wygodne, lecz mało dokładne. W tym konkretnym rozdaniu bardziej szczegółowa analiza rozkładu pozwala stwierdzić, że kontrakt 3BA= lub 4♠= jest praktycznie nieunikniony, dlatego należałoby zapisać wynik jako ważoną średnią tych dwóch kontraktów.
- c) Wezwany do stołu sędzia musi rozstrzygnąć fakty sporne. Jest to jedna z najtrudniejszych klas problemów, z którymi przychodzi się mierzyć sędziemu. W tym wypadku – należy odtworzyć przebieg drugiego okrażenia licytacji, to jest zapowiedzi, którą zgłosił **W** przed schowaniem przez wszystkich graczy kartek licytacyjnych. Jeśli tylko uda się to zrobić, dalej nie ma już żadnej nieprawidłowości do sprostowania (z dokładnością do potencjalnego pozwolenia **S**-owi na zgłoszenie ostatniego pasa). Orzekanie na podstawie faktów spornych reguluje przepis **85**. Jego lektura dość szybko ujawnia bardzo ogólne i nieskonkretyzowane zasady postępowania – stąd bierze się podstawowa trudność w przypadku faktów spornych. Sędzia powinien w pierwszej kolejności dążyć do ustalenia (tj. uzgodnienia w formie nieoprotestowanej przez żadnego z graczy) jak największej ilości faktów – tak, aby w końcu przepis **85A** pozwolił mu na dalsze procedowanie, czyli pozwolenie graczom na kontynuowanie rozdania. Tutaj jest to o tyle trudne, że do samego końca **E** będzie utrzymywać, że „widział” zgłoszoną przez partnera zapowiedź 3NT, a **N** – że był to pas. W jaki sposób zatem sędzia powinien „wyrobić sobie pogląd na ich temat, biorąc pod uwagę prawdopodobieństwa w odniesieniu do wagi dowodów, które jest w stanie zebrać”? I jakie to są w ogóle dowody? Przede wszystkim – „dowody” te będą dzielić się na dwie podstawowe grupy: te dotyczące tego, co się wydarzyło oraz te, które będą dotyczyć powodów, motywacji, wnioskowania i wyobrażenia zawodników na temat przebiegu licytacji. Większą wagę należy przykładać oczywiście do dowodów z tej pierwszej grupy, przykładowo:

- zawodnicy **N** i **E** zainicjowali sprzątanie kartek licytacyjnych z tacy – zwracając uwagę na czysto mechaniczny aspekt tej czynności, uprawdopodobnia to, że z drugiej strony przyjechał do nich PAS (należałoby się jeszcze na przykład upewnić, czy taca wróciła na stronę **NE** widoczna do końca, przesunięta w całości),
- szczególnie **N** nie próbowałby w ten sposób kończyć licytacji, gdyby po nim miał jeszcze licytować partner, zwłaszcza grając na zasłonach.

Dużo mniejsze znaczenie mają argumenty z drugiej grupy, którymi próbuje posługiwać się głównie **E**: ustalenia systemowe, wnioski dotyczące „prawidłowej” licytacji, czy szczególnie argument o „sensowności” pierwszego wyjścia **S**-a mają drugorzędne znaczenie w kontekście tego, co naprawdę przy stoliku się stało – wszystkie one są podatne na możliwość pomyłki czy błędnej percepcji. Upraszczając: to, że coś *nie ma sensu*, nie oznacza, że nie mogło się wydarzyć.

W tak przedstawionym zestawie faktów spornych, w pełni uzasadnione jest uznanie przez sędziego, że zapowiedzią, która „przyjechała” na koniec drugiego okrażenia licytacji był PAS, a zatem rozgrywany jest kontrakt 3♠.

Gdyby sędzia nie potrafił przekonać się wystarczająco co do faktów, należy pamiętać, że przepis **85B** zawsze pozwoli na podjęcie „jakiegokolwiek” (tu: z dwóch możliwych) rozstrzygnięć, byle tylko pozwolić graczom na dokończenie rozdania. Tego typu rozstrzygnięcie będzie natomiast dużo bardziej podatne na korektę wynikiem rozjemczym z uznaniem błędu sędziego (P82C), jeśli jednak instancja odwoławcza uzna, że przesłanki były wystarczające, by podjąć (przeciwną) decyzję. Kluczowy, z psychologicznego punktu widzenia, jest również sposób przekazania decyzji zawodnikom: jest zasadnicza różnica między zasygnalizowaniem zawodnikom czegoś typu „nie mam pojęcia, co się stało, muszę uznać jakkolwiek” a „nie wiem dokładnie, co się stało, ale wszystko wskazuje, że...”.

Ćwiczenie 7

16	♠ 654	
W/WE	♥ KJ7642	
	♦ 2	
	♣ K52	
♠ Q982		♠ A103
♥ 85		♥ AQ103
♦ KQ10		♦ J76
♣ A1076		♣ 983
	♠ KJ7	
	♥ 9	
	♦ A98543	
	♣ QJ4	

- a) **W** pasuje. Następnie **E** pasuje poza kolejnością.
Jeśli sędzia zaproponuje akceptację pasa, **S** zaakceptuje i licytacja przebiegnie:

W	N	E	S
pas		pas	pas
pas			

N czuje się pominięty w licytacji. TD!

- b) Jak w a), ale rozkojarzony **N** schował karty do pudełka. Gdy pozostali gracze zrobili to samo, **N** ocknął się, że nie miał okazji licytować. TD!

- c) **N** otwiera poza kolejnością 2♦ (Multi). TD! Po wykonaniu pod nadzorem sędziego sprostowania, licytacja przebiega:

W	N	E	S
	(2♦)		
1♣	1♥	3NT	pas...

Ćwiczenie 8

a)

8	♠ 5	
W/nikt	♥ 1076	
	♦ 852	
	♣ AKQ742	
♠ 98		♠ 643
♥ J84		♥ Q953
♦ KQ103		♦ J76
♣ 9864		♣ J103
	♠ AKQJ1072	
	♥ AK2	
	♦ A94	
	♣ -	

S rozgrywa 6♠. Zabił asem w ręce wist ♦K, a następnie zagrał ♣A ze stołu. Obrońca **E**, niezainteresowany rozdaniem, dołożył trefla, z ręki rozgrywającego - karo. **W** oburzył się na widok renonsu trefl u rozgrywającego, ale zawołał sędziego dopiero po tym, jak **S** wygrał kontrakt z nadróbką, pozbywając się wszystkich przegrywających na trefle.

b)

10	♠ J42	
E/obie	♥ Q765	
	♦ A864	
	♣ Q10	
♠ 963		♠ A75
♥ AJ9		♥ 3
♦ K752		♦ QJ3
♣ A75		♣ J96432
	♠ KQ108	
	♥ K10842	
	♦ 109	
	♣ K8	

S rozgrywa kontrakt 4♥.

E wistuje poza kolejnością ♦Q. TD!

Rozgrywający, po przedstawieniu przez sędziego wszystkich opcji, zdecyduje się zakazać wyjścia w karo. **W** ściąga **Asa** trefl i – jeśli sędzia go przed tym nie powstrzyma – wychodzi w drugiej lewie **karem**.

Ćwiczenie 9

14	♠ 5		
E/nikt	♥ KQ1032		
	♦ J854		
	♣ 1076		
♠ A98432			♠ K6
♥ A8			♥ J65
♦ 76			♦ AQ10932
♣ A93			♣ KQ
	♠ QJ107		
	♥ 974		
	♦ K		
	♣ J8542		

W	N	E	S
		1♦	pas
1♠	pas	2♦	pas
3♣	pas	3♥?	pas
3♠	pas	3NT	pas...

Przed wistem **S** zapytał o znaczenie zapowiedzi 3♥ i usłyszał od **W**: „cztery kiery lub zgrupowanie honorów”.

Przebieg rozgrywki: ♠Q wzięta **Asem**. Karo do **10** na impas, pobite **Królem**. Kier puszczony do **Damy**, kolejny kier wzięty w stole **Asem**. Ponowny impas karo, a w efekcie: 10 lew (2 piki, 1 kier, 5 kar, 2 trefle).

Po zakończeniu rozdania **S** rości, że rozważał wist kierowy, a tłumaczenie niezgodne z kartą rozgrywającego go od niego odwiodło.

Poprawne znaczenie spornej zapowiedzi to: „czwarty kolor”, **W** przyzna, że tak się umawiali, a jego tłumaczenie wzięło się z (błędnej) nadinterpretacji ustaleń w kontekście tej konkretnej sekwencji licytacyjnej. Jeżeli sędzia spyta **E**, dlaczego nie sprostował tłumaczenia partnera, **E** powie, że myślał, że musi poczekać do końca rozdania.

Odpowiedzi do ćwiczeń 7-9

Ćwiczenie 7 – licytacja poza kolejnością

- a) **S** zaakceptował pasa poza kolejnością. Gdyby tego nie zrobił, **E** musiałby, po zgłoszeniu przez **N** swojej zapowiedzi, powtórzyć swojego pasa. W dalszej licytacji zgłoszono kolejno trzy pasy, a łącznie – cztery. Zgodnie z przepisem **17D3**, licytacja jednak nie skończyła się. Cofamy licytację do gracza **N**, a informacja o wycofanych pasach (graczy **E**, **S** i **W**) jest legalna dla strony **NS**, a nielegalna dla strony **WE**.
- b) Gracze próbują złapać nas na zastosowanie przepisu **17D2** i zakończenie okresu licytacji. Warunek niezgłoszenia odzywki przez żadnego z graczy odsyła jednak do przepisu **22B**, który już wymaga do zakończenia licytacji pasów wszystkich czterech graczy. Tymczasem **N** nie spasował – wciąż więc należy mu się przywrócenie prawa do zaliczowania, jak w wariancie a) powyżej.
- c) Sędzia powinien przedstawić graczowi **N** wszystkie konsekwencje zastosowania przepisu **23A** o zapowiedzi porównywalnej, a co za tym idzie, przepisu **31A2** o odzywce poza kolejnością. Wejście 1♥ nie jest zapowiedzią porównywalną z otwarciem 2♦ Multi – ma szersze znaczenie (i to dużo szersze, o zdecydowaną większość rąk w sile normalnego otwarcia). **S** będzie musiał zatem spasować w pierwszym okrażeniu licytacji, a informacja o otwarciu poza kolejnością będzie dla niego nielegalna, za to legalna dla graczy **WE**. Wszystkiego tego **N** powinien dowiedzieć się od sędziego przed wyborem swojej zapowiedzi, zgłaszanej po prawidłowym otwarciu. Stronie **WE**, a konkretnie graczowi **E**, do podjęcia decyzji o akceptacji lub odrzuceniu zapowiedzi poza kolejnością (przepis **29A**), w praktyce wystarczy ogólna informacja o konsekwencjach w zależności od porównywalności nowej zapowiedzi gracza **N**, bez wchodzenia w szczegóły konkretnych zapowiedzi.

Ćwiczenie 8 – wyjście poza kolejnością

- a) **E** zaakceptował wyjście poza kolejnością, obrońcom nie należy się już dalsze jego sprostowanie.
Zachowanie rozgrywającego natomiast mocno sugeruje, że naruszył on przepis **72B1**, a w konsekwencji również **72C**. Zagrywając z dziadka zamiast z ręki, mógł spodziewać się, że najgorsze, co przepisy przewidują w takiej sytuacji, to że jego wyjście będzie musiało zostać poprawione, a w najlepszym wypadku stanie się to, co przy stole.
Przepis **72C** pozwala na odebranie takiej korzyści, wynikiem rozjemczym: 6♠= dla EW i 6♠-2 dla NS.
- b) Sędzia, po przedstawieniu rozgrywającemu standardowych opcji w ramach sprostowania wyjścia poza kolejnością (patrz: ćwiczenie 4a), dowie się o chęci zakazu wyjścia w karo.
Kluczowym jest, aby sędzia dopilnował, że zgodnie z przepisem **50D2a**, zakaz ten obowiązuje również w kolejnej lewie.
Jeśli sędziemu się to nie uda, wypłynie na nieznane wody sytuacji nieprzewidzianej dokładnie przepisami. W przeciwieństwie do niedostosowania się do nakazu zagrania karty przygwożdżonej (przepis **52**) czy niedostosowania się do nakazu zagrania w określony kolor (przepis **61A**), prawo nie określa wprost, co należy zrobić.
Rozsądek nakazywałby przygwożdżenie zagrane przez **W** kara przy jednoczesnym utrzymaniu zakazu wyjścia w karo, mającym pierwszeństwo przed obowiązkiem jej zagrania, zgodnie z przepisem **50D1b**.
Ale co jeśli rozgrywający, widząc *którą* kartę w tym kolorze chciał zagrać obrońca, zmieni zdanie i nie będzie chciał mu tego zakazywać...?
- c) **W** zagrał przedwcześnie – zanim zagrał jego partner. Rozgrywający zapewne liczy na to, że będzie teraz mógł nakazać jego partnerowi wyrzucenie asa trefl. Sędzia jednak musi zastosować przepis **57C1** - rozgrywający mówiąc „*cokolwiek*”, zagrał kartę z dziadka! W związku z tym zagraniem - nie ma sprostowania.

Ćwiczenie 9 – błędne tłumaczenie

W problemach, których istota dotyczy błędnej informacji, kluczowe jest ustalenie od samego początku, jak brzmi prawidłowe tłumaczenie: tj. czy strona wykraczająca ma w ogóle jakiekolwiek ustalenia w sekwencji i jak one brzmią. Tutaj, **WE** zeznają zgodnie co do prawidłowego tłumaczenia, a **W** dodatkowo – co do przyczyny udzielenia innego wyjaśnienia, więc sędzia na tym etapie nie będzie mieć pod górkę.

Od strony proceduralnej, istotny jest jeszcze jeden szczegół: **E** cały czas wiedział, że jego partner udzielił wyjaśnienia innego niż prawidłowe tłumaczenie. Przepis **20F5b(ii)** nakazywał mu zatem, jako rozgrywającemu, sprostować tłumaczenie partnera po końcowym pasie licytacji. Sędzia koniecznie musi zwrócić na to uwagę – gdyby **E** zastosował się do tej przepisowej procedury, nie mielibyśmy w ogóle problemu: **S** dysponowałby przed pierwszym wistem kompletną i prawidłową informacją.

W zastanej sytuacji sędzia musi ustalić dwie rzeczy: przy stole – fakty, a poza stołem – wpływ błędnego tłumaczenia na przebieg gry.

Rozdanie się zakończyło, więc sędzia ma pewną swobodę w rozmowie z graczami przy stole na temat ich wnioskowania i przyczyn określonych zagrań (tutaj: wyboru pierwszego wistu), ale z drugiej strony powinien zachować ostrożność wobec stwierdzeń, na które mogło mieć wpływ poznanie pełnego rozkładu kart.

Co do zbadania wpływu wykroczenia na przebieg gry, sędzia powinien wspomóc się konsultacjami z innymi zawodnikami podobnej klasy (to jest: podobnego poziomu i stylu gry, o podobnych ustaleniach i przyzwyczajeniach).

Optymalnie byłoby znaleźć graczy, którzy przepytywani sami z siebie poruszą kwestię znaczenia odzywki 3♥, czyli, przykładowo: zaprezentować graczom licytację bez żadnych wyjaśnień i oczekiwać, że konsultowani gracze dopytają o nie sędziego. Następnie – pozostaje wysondować, czy zmiana tłumaczenia z błędnego na prawidłowe, zmienia decyzję graczy o pierwszym wście.

I na podstawie odpowiednio oszacowanego prawdopodobieństwa, w przypadku stwierdzenia wpływu wykroczenia na pierwszy wist, orzec odpowiedni wynik rozjemczy, być może ważony.

Ćwiczenie 11

15	♠ KJ76		
S/NS	♥ 94		
	♦ A103		
	♣ 10752		
♠ Q982			♠ A1043
♥ AJ			♥ Q1086
♦ J652			♦ 974
♣ AK8			♣ 64
	♠ 5		
	♥ K7532		
	♦ KQ8		
	♣ QJ93		

W	N	E	S
			1♥
pas	1♠	pas	1NT
pas...			

Rozgrywka:

♦2 - ♦3 - ♦9 - ♦Q
 ♣8 - ♣2 - ♣4 - ♣Q
♣K - ♣5 - ♣6 - ♣9
 ♦5 - ♦10 - ♦4 - ♦K
 ♠2 - ♠J - ♠A - ♠5
 ♦6 - ♦A - ♦7 - ♦8
♣A - ♣7 - ♥6 - ♣J
♦J - ♥4 - ♠3 - ♥2
 ♠Q - ♠K - ♠4 - ♣3
 ♣10...

W tej pozycji **W** deklaruje wzięcie 3 ostatnich lew: „ta jest Twoja, reszta nasza”.

15	♠ 76		
S/NS	♥ 9		
	♦ -		
	♣ 10		
♠ 98			♠ 10
♥ AJ			♥ Q108
♦ -			♦ -
♣ -			♣ -
	♠ -		
	♥ K753		
	♦ -		
	♣ -		

- a) **S** akceptuje deklarację, ale **N** (dziadek) woła sędziego, że on się nie zgadza. Twierdzi, że jeśli obaj obrońcy wyrzucą teraz kiera, a rozgrywający w kolejnej lewie wyjdzie w kiera, to kolor się zablokuje.
- b) **S** akceptuje deklarację. **N** woła sędziego z argumentacją jak w a), ale robi to w trakcie kolejnego rozdania.
- c) **S** nie jest pewny deklaracji, więc woła sędziego. Gdy sędzia przyjdzie do stołu, **N** zapropoňuje kontynuowanie gry, a wszyscy czterej gracze się na to zgodzą.

Ćwiczenie 12

7	♠ J9875	
S/nikt	♥ Q65	
	♦ Q10	
	♣ Q76	
♠ A42		♠ K3
♥ AJ873		♥ 102
♦ -		♦ 986543
♣ J10542		♣ K83
	♠ Q106	
	♥ K94	
	♦ AKJ72	
	♣ A9	

S rozgrywa 4♠ po silnym otwarciu licytacji, które ujawniło u niego wyłącznie rękę zrównoważoną.

- W** wistuje ♥A. Graczowi **E**, w jego kolejności zagrania do pierwszej lewy, wypada na stół ♥2. Dla wszystkich przy stole jest oczywiste, że **E** próbował wyciągnąć inną kartę i blotka kier znalazła się na stole niecelowo. Jeżeli sędzia wytłumaczy konsekwencje przygwożdżenia tej karty, **E** zdecyduje się dołożyć ją do pierwszej lewy, a **W** zmieni wist na treflowy. Rozgrywający nie jest zachwycony faktem, że **W** nie miał problemu z odrzuceniem kontynuacji kierem. TD!
- Jak w wariancie a), ale **E** zdecydował w pierwszej lewie dołożyć ♥10 zamiast podrzędnej karty przygwożdżonej.
- E** wistuje poza kolejnością karem. Po przedstawieniu mu wszystkich opcji, rozgrywający postanawia nakazać pierwszego wyjścia w karo. **W** wistuje **Asem** kier i kierem, a następnie **E** bierze pierwszą lewę pikową **Królem** i zagrywa partnerowi karo do przebitki. Rozgrywającemu nie podoba się, że wyjście poza kolejnością dostarczyło obrońcy informację o renonsie karo u partnera i potencjalnie dało dodatkową lewę obrońcom. TD!

Odpowiedzi do ćwiczeń 10-12

Ćwiczenie 10 – nieprawidłowości w licytacji

- a) Przepis **27** dotyczący odzywki niewystarczającej stanowi, że gracz **E** może zaliczyć dowolną odzywkę. Możemy je sklasyfikować w trzy kategorie:

1. Odzywka porównywalna,
2. Odzywka wystarczająca wskazująca to samo miano,
3. Dowolna inna odzywka – w tym przypadku partner musi pasować do końca licytacji, a po jej zakończeniu mogą obowiązywać ograniczenia wistowe.

Po pierwsze, należy zauważyć, że 1♦ wskazywało kara, natomiast 2♦ wskazuje kolory starsze – nie jest to więc odzywka z kategorii 2. To oznacza, że gracz **W** będzie musiał pasować do końca licytacji – w oczywisty sposób nie jest to też odzywka porównywalna.

Po zakończeniu licytacji stosujemy przepis **26** dotyczący ograniczeń wistowych. Aby prawidłowo zastosować **26B**, należy ustalić, jakie kolory zgłosił **E** w trakcie licytacji. **E** zgłosił kara! Choć odzywka 2♦ w standardowo oznacza oba kolory starsze, w tej konkretnej sytuacji zarówno partner, jak i para NS wiedzą, że 2♦ oznacza kara, ponieważ partner musi pasować.

W związku z tym rozgrywający ma prawo zakazać wistu w jednym z pozostałych kolorów: **trefl**, **kier** lub **pik**.

- b) Przepis **36B** odnosi się do tego przypadku. Kontra musi zostać wycofana i zastąpiona przepisową zapowiedzią. **W** musi pasować do końca licytacji.

NS utrzymali się przy grze, zatem zgodnie z przepisem **26B**, rozgrywający będzie mógł zakazać **W** wyjścia w jeden dowolny kolor, gdy tylko **W** znajdzie się na wyjściu (jeśli to nastąpi).

- c) 1♥ było zapowiedzią niezamierzoną, wynikającą z błędu mechanicznego – stosujemy przepis **25A1**. Gracz **W** może zmienić swoją zapowiedź, nie niesie ona ze sobą nielegalnej informacji i nie wiążą się z nią żadne ograniczenia wistowe.

Można ją poprawić, ponieważ partner nie zdażył jeszcze zgłosić zapowiedzi (**25A4**).

1♥ zostaje poprawione na 1♠, a gracz **W** ma prawo zmienić swoją zapowiedź zgodnie z przepisem **25A6**. Informacja wynikająca z wycofanej odzywki gracza **W** jest legalna dla jego strony i nielegalna dla pary **NS**. W tej sytuacji nie występują ograniczenia wistowe.

Ćwiczenie 11 – roszczenia i zrzeczenia

- a) Po pierwsze: sędzia nie powinien ugiąć się pod ciężarem żadnych protestów strony **E**W dotyczących roli **N** w przebiegu interwencji. W momencie złożenia deklaracji, rozgrywka ustala – **N** zatem przestał być dziadkiem i ma prawo wezwać sędziego z własnej inicjatywy.
Mimo, że **S** zaakceptował deklarację, protest dziadka nastąpił przed rozpoczęciem kolejnego rozdania. Uznanie zrzeczenia się przez **S** 3 lew jeszcze się nie uprawomocniło (przepis **69A**), wciąż stosujemy zatem przepis **70** o spornej deklaracji.
Roszczenie **W** wymaga od **E** wykonania konkretnego zagrania. Zgodnie z przepisem **70D2** takie roszczenie jest nieprawidłowe: zagranie kiera jest jednym z wariantów normalnego zagrania. W tej końcówce obrońcom przyznajemy jedynie 2 lewy.
- b) Tym razem znajdujemy się już pod rządami przepisu **69B**. W przeciwieństwie do kryterium „normalnego zagrania”, nie wydaje się, żeby oddanie przez obrońców dwóch lew, byłoby prawdopodobne, gdyby gra była kontynuowana. Rozgrywający problemu nie zauważył wcale, a dziadek dopiero – podczas kolejnego rozdania. Werdykt: 3 lewy dla obrońców.
- c) Pozornie, spełnione są wszystkie warunki zastosowania „nowej” przepisowej możliwości kontynuacji rozgrywki, przewidzianej przepisem **68D2b**.
Należy jednak pamiętać o istotnym szczególe: przepis ten odnosi się do sytuacji, w której gracze sami z siebie rozgrywkę kontynuowali. Innymi słowy: opisuje, co zrobić z wynikiem rozdania, którzy już został osiągnięty.
Jednoznacznie wypowiada się na ten temat również komentarz do przepisu **68**:
„Sędzia nie powinien sugerować kontynuowania gry, ale może zezwolić graczom na dalszą grę, jeśli uzna, że jego obecność przy stole miała na celu wyjaśnienie istnienia tej (nowej) opcji.”
W naszym przypadku, gracze nie zawołali sędziego, bo nie byli pewni czy mogą dalej grać, ale dlatego, że nie byli pewni prawidłowości deklaracji.
Tok rozumowania i wynik powinny być takie same jak w a).

Ćwiczenie 12 – nielegalna informacja (dysponowanie kartą przygwożdżoną)

- a) Legalność informacji wynikającej z przygwożdżenia i dysponowania kartą przygwożdżoną to jedno z najbardziej zniuansowanych i skomplikowanych zagadnień przepisów brydża porównawczego.

Opisano je przepisem **50E**. W tym wypadku, informacja pochodząca z okoliczności przygwożdżenia blotki kierowej, brzmiąca: „**E** ma jeszcze jednego kiera”, zostaje wykorzystana po zagraniu karty przygwożdżonej.

Zgodnie z przepisem **50E3**, jest to zatem informacja nielegalna dla **W**.

Należy zatem postępować tak, jak z każdą inną potencjalnie wykorzystaną nielegalną informacją od partnera, tj. według przepisu **16B1**.

W procesie podejmowania decyzji o orzeczeniu ewentualnego wyniku rozjemczego należy sprawdzić, czy:

- zmiana koloru wyjścia (rezygnacja z kontynuacji kierów) była ewidentnie zasugerowana tą informacją (o obecności drugiego kiera w ręce **E**),
- kontynuacja kierem stanowiła logiczną alternatywę dla zmiany na trefla.

W przypadku potwierdzenia obu powyższych, należy odebrać stronie **WE** korzyść osiągniętą tą zmianą, to jest orzec wynik rozjemczy: jakby **W** kontynuował w drugiej lewie kierem.

- b) Tym razem karta przygwożdżona w podejrzanym momencie wykorzystania informacji pozostawała jeszcze odkryta na stole. Przepis **50E1** określa wprost, że informacja o posiadaniu przez **E** drugiego (poza zagrana 10) kiera, tj. przygwożdżonej blotki, jest legalna, również dla **W**.

Czy zatem pozawalamy mu bezkarnie zmienić kolor wistu?

Nie, w takiej sytuacji przepis **50E4** pozwala na „naprostowanie” przebiegu rozdania – i orzeczenie wyniku rozjemczego odzwierciedlającego prawdopodobny przebieg wydarzeń, gdyby blotka kier nigdy nie została przygwożdżona.

W przeciwieństwie do sprostowania w wariancie a), werdykt ten nie podlega jednak ścisłym i rygorystycznym wymogom wyniku rozjemczego po wykorzystaniu nielegalnej informacji – możliwe jest zatem np. zważenie liczby lew, uwzględniające również kontynuację kierem.

- c) Informacja o renonsie karo u **W** nie jest informacją związaną w jakikolwiek sposób z kartą przygwożdżoną. Nie obejmuje jej zatem przepis **50E1**. Przepis **16A1c** w związku z przepisem **59** określa informację pochodzącą z niemożności wykonania nakazu wyjścia w karo jako legalną.

Jednocześnie, skoro nie zastosowaliśmy przepisu **50E1**, sytuacja nie podlega również pod możliwość sprostowania przepisem **50E4**.

Jako że nie ma również podstaw, by podejrzewać jakąkolwiek celowość w nieprawidłowości popełnionej przez **E**, wynik osiągnięty przy stole należy utrzymać.

W uproszczonym ujęciu: informacja o renonsie karo u **W** nie została „wytworzona” przez stronę **WE**, a przez rozgrywającego, w momencie nakazania wyjścia w karo (i, w konsekwencji, braku możliwości dostosowania się do niego przez **W**).